

JUSTITISMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 10. august 2016
Kontor: Stats- og Menneskerets-
kontoret
Sagsbeh: HES
Sagsnr.: 2016-0030-4713
Dok.: 2027909

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 788 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 15. juli 2016. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Søren Pind

/

Caroline Østergaard Nielsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 788 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”I svaret på § 20-spørgsmål S 1238 forudsætter ministeren tilsyneladende, at EU-Domstolen har kompetence til at pålægge den danske Højesteret at se bort fra en af Folketinget vedtaget lovgivning. Det bedes oplyst, om ministeren virkelig mener, at Danmark ved tiltrædelsen af EU har overdraget EU-Domstolen denne kompetence.”

Svar:

1. Spørgsmål nr. S 1238, som spørgeren henviser til, angik Højesterets præjudicielle forelæggelse af en række spørgsmål for EU-Domstolen i sag C-441/14, Ajos A/S. Det bemærkes, at den konkrete retstvst, som gav anledning til Højesterets præjudicielle forelæggelse i sagen, endnu ikke er afgjort af Højesteret.

2. Generelt om forholdet mellem EU-retten og dansk ret kan oplyses, at Danmark tiltrådte det daværende EF ved lov nr. 447 af 11. oktober 1972 (tiltrædelsesloven). Danmarks indtræden i EF indebærer overladelse af beføjelser, der tilkommer rigets myndigheder, og vedtagelsen af tiltrædelsesloven skete derfor efter proceduren i grundlovens § 20.

Princippet om EU-rettens (fællesskabsrettens) forrang blev første gang fastslået af EF-Domstolen i 1964 i sag 6/64, Costa mod ENEL. Om forrangsprincippet hedder det i Justitsministeriets redegørelse for visse forfatningsretlige spørgsmål i forbindelse med Danmarks ratifikation af Lissabon-Traktaten af 4. december 2007, pkt. 4.4.2.a, bl.a.:

”I medfør af forrangsprincippet skal umiddelbart anvendelige EU-regler (fællesskabsretlige regler) anvendes i enhver medlemsstat, selv om der findes nationale regler, der strider mod EU-reglerne. Det gælder også, hvis modstriden måtte opstå mellem en EU-regel og en bestemmelse i en national forfatning.

Af forrangsprincippet følger således bl.a. en EU-retlig forpligtelse for de retsanvendende myndigheder til at anvende en umiddelbart anvendelig EU-regel, selv om reglen strider mod den nationale forfatning.”

Om forholdet mellem forrangsprincippet og den danske grundlov fremgår af pkt. 4.4.2.c i Justitsministeriets nævnte redegørelse fra 2007 bl.a. følgende:

”Som anført blev det EU-retlige forrangsprincip fastslået i EF-domstolens praksis tilbage i 1964, og forholdet mellem grundloven og forrangsprincippet blev derfor allerede vurderet inden Danmarks optagelse i EF i 1972.

Forrangsprincippet blev således bl.a. udførligt behandlet i 1972-redegørelsen om visse statsretlige spørgsmål i forbindelse med en dansk tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber, og Justitsministeriet konkluderede i den forbindelse, at forrangsprincippet ikke nødvendiggjorde en ændring af grundloven.

I overensstemmelse med Justitsministeriets konklusion udtalte et flertal i Folketingets Markedsudvalg ved Folketingets behandling af lovforslaget om Danmarks tiltrædelse af EF, at spørgsmålet om fællesskabsrettens forrang efter flertallets opfattelse kunne løses på grundlag af grundlovens § 20 og tiltrædelseslovens § 3 samt dansk rets almindelige regler om forholdet mellem dansk og international ret, jf. Folketingstidende 1971-72, Tillæg B, sp. 2802.”

Det følger af ovenstående, at der i forholdet mellem EU-retten og dansk ret – der reguleres af tiltrædelsesloven af 1972 med senere ændringer – som udgangspunkt gælder et princip om EU-rettens forrang. Det er dog fast antaget i den statsretlige litteratur, at lovgivningsmagten kan fravige tiltrædelsesloven, og at en sådan fravigelse kan ske ved almindelig lov uden anvendelse af proceduren i grundlovens § 20, jf. bl.a. Max Sørensen, Statsforfatningsret, 2. udgave ved Peter Germer (1973), side 316 f., og Jens Peter Christensen m.fl., Dansk Statsret, 2012, side 217 f. Det må antages, at hvis lovgivningsmagten træffer den principielle beslutning at fravige Danmarks EU-retlige forpligtelser, skal dette klart fremgå af lovforslaget.